

ELS ARMATS DE TARRAGONA

Malgrat estar en les acaballes del segle XX, malgrat ésser, en línies generals, partíceps d'una societat consumista, on determinats valors humanistes s'han anat dissipant o desenvolupant a favor d'un individualisme egoista, còmode i resignat, resta encara en la consciència de forces persones un fet que succeí fa aproximadament 2.000 anys: el naixement i la mort de Jesús de Natzarè.

Un fet que viscut com religiós, cultural, antropològic o teològic, és recordat per distints àmbits socials en funció dels seus costums.

Aquí, a la nostra ciutat, i per aquesta època revivim el fet de la mort i resurrecció de Crist mitjançant diferents manifestacions d'entre quines destaca la processó del Sant Enterrament.

Processó que, des de ja ben entrat el segle XVIII, és encapçalada per un grup de personatges ben estimats per un nombre prou important de tarragonins, m'estic referint als armats de Tarragona.

Com a Capità Manaies, deixeu-me que us parli una mica respecte la seva composició.

Els personatges que integren actualment la cohort romana són els següents:

- 1 Capità Manaies
- 1 Tocador de trompeta 4 Tocadors de tabals
- 2 Caps de fila
- 30 Soldats
- 4 Portants d'atxes

El Capità Manaies

El Capità Manaies o Manaya, Menaies, Manaia, són quatre maneres diferents d'anomenar el Capità que governa la bona marxa de la cohort romana, com també la realització de les passades que es fan al llarg de la processó. Cal pensar, pels textos en que s'ha trobat, que «Manaya» no sigui pròpiament una accepció de «Manaies» sinó una traducció, per cert de molt poc gust, al castellà.

Quin es l'origen d'aquest nom? En un article aparegut en el programa d'actes de la Setmana Santa de 1959 figura la referència a un estudi fet pel conegut folklorista català Joan Amades:

«Vivía en Barcelona un tal Juan Manai que, después de muchos años de figurar como capitán de la Cohorte Romana, se creía una primerísima autoridad militar...

En cierta ocasión, el Rey visitó la Ciudad de Barcelona y Manai, ni corto ni perezoso, fue a ofrecer los servicios de su tropa, como guardia de honor de Su Majestad,

El Monarca aceptó el ofrecimiento con la convicción de que se trataba de una costumbre típica de la capital catalana.

Cuando el Rey vio ante sí la tropa aguerrida de soldados romanos, cubiertos con cascos de cartón pintado y vestidos con uniformes históricos deslucidos, creyendo que aquello era una comparsa de carnaval, hizo dar al presuntuoso Capitán Manai una buena azotaina por la imprudencia y falta de respeto a la persona real y echó de su Palacio a la soldadesca callejera que nunca llevo a comprender aquel desplante injusto al fantástico «Cuerpo Militar».

La missió del Capità Manaies es ensenyar als futurs armats com es realitzen les passades, la reverència í les dues marxes. És també la seva missió vigilar que totes les evolucions es facin correctament i que els soldats marxin alhora, al toc de la música dels quatre tabals.

El tocador de trompeta

Antigament anomenat tocador de pifre, és l'home que s'encarrega, segons les ordres rebudes

del Capità Manaies, de donar els diferents tocs que assenyalaran la realització d'alguna passada.

Heus aquí la classificació:

- Un toc llarg i un de curt: *Passada d'un.*
- Un toc llarg i dos de curts: *Passada de dos.*
- Un toc llarg i tres de curts: *Formació de quatre.*
- Tres tocs llargs: *Passada de quatre.*
- Dos tocs llargs: *Encreuament.*
- Un toc llarg, dos de curts i un de llarg: *Cadena de dos.*
- Un toc llarg, un toc curt i un de llarg: *La creu.*
- Un toc curt: *Si aquest toc es fa quan la llança es portada a l'espatlla, voldrà dir que s'ha d'abandonar la seva posició per donar, a partir d'ara, un cop a terra en el mateix moment que s'hi posa el peu dret.*
Cal dir que el repico de la llança dóna una característica especial als armats. Malauradament no es pot fer massa sovint per raó de la manca de coordinació entre ells. Si es parteix de l'última posició esmentada -repico de llança a terra- voldrà dir que s'ha de deixar de picar i retornar la llança a l'espatlla. Aquest mateix toc, -un de curt-, representarà, en situació d'estar parats i tant si es pica a terra com si la llança és a l'espatlla, un moment de descans, es a dir, la llança restarà descansada a terra fins a nova ordre.
- Un toc llarg: *Independentment de la situació de la llança, en sentir aquest toc es posarà sota el braç de manera que la punta miri endavant. Aquesta postura de la llança és molt esgotadora per als armats, per causa del pes de la fusta i el metall.*

El tocador de tabal

Els tocadors de tabals, en nombre de dos antigament i de quatre des de l'any 1959, són els homes que van davant els armats, dos en cada columna, i que marquen el pas que aquells hauran de seguir.

Existeixen dos tipus de marxa:

- La marxa lenta, i
- la marxa ràpida.

La primera s'utilitza bàsicament durant la processó, i la segona és pròpia de la recollida dels misteris, encara que també es toqui la marxa lenta una vegada són tots aplegats en un mateix lloc i portats cap al punt on posteriorment s'iniciarà la processó, es a dir, la Plaça del Rei.

Ambdues marxes són emprades també successivament, quan els armats, en acabar el recorregut de la processó, procedeixen, després d'un breu descans, a recollir la imatge del Sant Crist de la Sang, a la Rambla Nova. La ràpida serà la que assenyalarà el pas d'anada per la Baixada de la Misericòrdia, carrer Portalet, Sant Agustí i Rambla. La curta acompanyarà als armats des del punt de trobada amb el Sant Crist a l'Església de Natzaret.

Els soldats

Són els homes que integren la cohort romana. No existeix cap tipus de diferència bàsica entre ells, si bé l'home primer de cada columna es anomena «Cabo» o Cap de Fila. Aquest lloc és ocupat generalment pels armats de més alçada del grup, més coneixedors de les passades i amb major antiguitat dins del cos.

Els portants d'atxes

Davant de tota la cohort romana, s'hi troben quatre homes, dos a la dreta i dos a l'esquerra, que són portadors d'atxes, i que es diferencien de la resta d'armats pel vestit que llueixen.

La seva funció és il·luminar l'inici de la processó ja que no existeix cap altre tipus d'enllumenat.

Aquests personatges ja apareixien a finals dels anys trenta i al llarg de bona part de la dècada dels quaranta, si bé aleshores es comptava amb un nombre més elevat d'individus; concretament l'any 1940, sortien 12 joves amb atxes davant els armats.

EL CAPITÀ MANAIES

Tarragona, 1 de febrer de 1986